

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรร กับผลการสอบความรู้ผู้เข้ารับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในหัวข้อต่างๆ ตามลำดับดังนี้คือ

1. คำสำคัญในวิชาชีพพยาบาล
2. วิวัฒนาการกฎหมายการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
3. การสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบ
5. ปัจจัยคัดสรร
 - 5.1 ปัจจัยด้านตัวป้อน ประกอบไปด้วย
 - 5.1.1 ด้านผู้เรียน คือ GPA แรกเข้า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ภาวะสุขภาพร่างกายในสัปดาห์สอบ และความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ
 - 5.1.2 ด้านหลักสูตร คือ ผลการประเมินโครงการพยาบาลฝึกหัด
 - 5.1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ความพึงพอใจในบริการห้องสมุด และหอพัก
 - 5.2 ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการ ประกอบไปด้วย ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ก่อนสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์
 - 5.3 ปัจจัยด้านการควบคุม ประกอบไปด้วย
 - 5.3.1 เกรตรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก
 - 5.3.2 ผลการสอบรวบยอดของคณะพยาบาลศาสตร์
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. คำสำคัญในวิชาชีพพยาบาล

คำที่สำคัญในวิชาชีพพยาบาลที่ผู้อยู่ในวิชาชีพพยาบาลจะต้องทำความรู้จัก และต้องเข้าใจคือ

สภาการพยาบาล เป็นองค์วิชาชีพอิสระ เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2528 มีสิทธิในการทำนิติกรรมต่างๆ เช่น การลงชื่อเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ การเป็นโจทก์ ยื่นฟ้องบุคคล หรือนิติบุคคลอื่นเพราะมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นอกจากนี้

ยังมีสิทธิมากขึ้นเพราะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายที่ตั้งขึ้นโดยเฉพาะ จึงไม่ถูกฟ้องล้มละลาย หรือเลิกกิจการได้เช่นเดียวกับนิติบุคคลอื่น จึงทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการบริหารกิจการด้านต่างๆ แต่แม้สภาการพยาบาลจะมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติก็ไม่สามารถที่จะดำเนินกิจการต่างๆได้ด้วยตนเอง ต้องอาศัยกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งเข้ามาช่วยบริหารกิจการต่างๆ แทน ดังนั้นกฎหมายจึงต้องกำหนดวัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่เพื่อเป็นหลักให้ผู้เข้ามาบริหารกิจการยึดถือเป็นแนวทาง ถึงแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงกลุ่มผู้บริหารก็สามารถดำเนินกิจการไปในแนวทางเดียวกันได้โดยไม่ขัดแย้ง (สภาการพยาบาล 2541 : 42)

สมาคมพยาบาล เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เริ่มแรกคือ เพื่อจะบำรุงวิชาการพยาบาล เสริมสร้างความสามัคคีในกลุ่มผู้มีอาชีพการพยาบาล และเกื้อกูลส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา และรู้วิธีการในหน้าที่พยาบาลให้ดีขึ้น (ผกา เศรษฐจินทร กุลยา ตันติผลาชีวะ และ เฟื่องฟ้า นรพัลลภ 2529 : 122)

การพยาบาล หมายถึง การกระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือเมื่อเจ็บป่วย การฟื้นฟูสภาพ การป้องกันโรค และการส่งเสริมสุขภาพ รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการพยาบาล (สภาการพยาบาล 2541 : 97)

การผดุงครรภ์ หมายถึง การกระทำเกี่ยวกับการดูแลและการช่วยเหลือหญิงมีครรภ์ หญิงหลังคลอด และทารกแรกเกิด รวมถึงการตรวจ การทำคลอด การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันความผิดปกติในระยะตั้งครรภ์ ระยะคลอด และระยะหลังคลอด รวมทั้งการช่วยเหลือแพทย์กระทำการรักษาโรค ทั้งนี้โดยอาศัยหลักวิทยาศาสตร์และศิลปะการผดุงครรภ์ (สภาการพยาบาล 2541 : 97)

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่ ผู้มีสิทธิให้บริการด้านการพยาบาลและการผดุงครรภ์แก่ประชาชนทั่วไปได้อย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยได้รับใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นหลักฐานการยอมรับจากองค์กรวิชาชีพ (สภาการพยาบาล 2541 : 49)

ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพมี 3 ประเภท ประเภทละ 2 ชั้น ตามมาตรา 29 ดังนี้ (สภาการพยาบาล 2541 : 49-50)คือ

1. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นหนึ่ง
2. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ชั้นสอง
3. ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง

4. ผู้ประกอบวิชาชีพการผดุงครรภ์ ชั้นสอง
5. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง
6. ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นสอง

2. วิวัฒนาการกฎหมายการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์การควบคุมการประกอบโรค

แต่เดิมก่อนพ.ศ.2466 ไม่มีพระราชบัญญัติเกี่ยวกับการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ บุคคลใดก็สามารถประกอบอาชีพนี้ได้โดยอิสระโดยไม่ต้องขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ พระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ.2466 ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯให้ตราพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะขึ้น เรียกว่า "พระราชบัญญัติการแพทย์พุทธศักราช 2466" มีการแก้ไขข้อความในพระราชบัญญัติการแพทย์ ในปี พ.ศ.2472 และปรับปรุงอีกครั้งในปี พ.ศ.2479 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปรับปรุงคุณภาพของการบำบัดรักษา ผู้เจ็บป่วย หรือกิจการการรักษายาบาล เรียกว่า "เวชกรรม" และให้ยกเลิกพระราชบัญญัติการแพทย์ พ.ศ.2566 ตราพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบโรคศิลปะพุทธศักราช 2479 ขึ้นมาบังคับใช้แทน ต่อมา ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2480 (พกา เศรษฐจินทร กุลยา ตันติผลาชีวะและ เพ็ญฟ้า นรพัลลภ 2529 : 105-106) ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเนื้อหาพระราชบัญญัติ พ.ศ.2479 ในปี พ.ศ.2504 (จิตต์ เหมะจุทา : น.ป.พ.) และได้ใช้พระราชบัญญัตินี้มาโดยตลอด จนปี พ.ศ.2528 จึงมีการปรับเปลี่ยนอีกครั้ง โดยได้แยกการประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาการพยาบาลและการผดุงครรภ์ออกจากการประกอบโรคศิลปะ และมีพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์จึงอยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัตินี้ โดยมีสภาการพยาบาลและคณะกรรมการสภาการพยาบาลเป็นผู้ดำเนินงานควบคุมตามกฎหมายอย่างเป็นทางการหนึ่งแห่งวิชาชีพตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา การดำเนินงานของสภาการพยาบาลมีวัตถุประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ให้ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ สภาพยาบาลจึงได้ตระหนักถึงบทบาทในการเตรียมผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสมตามมาตรฐานวิชาชีพ และสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยการควบคุมการผลิตพยาบาลให้มีคุณสมบัติดังกล่าวในจำนวนเพียงพอกับความต้องการของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีรวมทั้งสิ่งแวดล้อมของสังคมโลก ทั้งนี้เพื่อการประกันคุณภาพบริการพยาบาลให้แก่สังคม และคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนเป็นสำคัญ ดังนั้นคณะกรรมการสภาการพยาบาลจึงได้มีการดำเนินการเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ.2528 โดยเฉพาะในส่วนที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานเพื่อการประกัน

คุณภาพ บริการจากผู้ประกอบวิชาชีพ และการคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา (ทบทวนมหาวิทยาลัย ร่วมกับคณะกรรมการสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 2541 : 55-56)

อำนาจหน้าที่ของสภาการพยาบาล

พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 มีผลให้สภาการพยาบาลมีอำนาจหน้าที่สำคัญเกี่ยวกับการประกันคุณภาพบริการพยาบาลแก่สังคม และการคุ้มครองสิทธิประโยชน์แก่ประชาชนดังนี้ (ทบทวนมหาวิทยาลัย ร่วมกับคณะกรรมการสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย 2541 : 56-57) คือ

1. ให้การรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรในวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของสถาบันต่างๆตามมาตรา 8(7)
2. ให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกสามัญของสภาการพยาบาลมีความรู้ในวิชาชีพการพยาบาลหรือการผดุงครรภ์โดยได้รับปริญญา ประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา หรือประกาศนียบัตรในสาขาการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่สภาการพยาบาลรับรองตามมาตรา 11 (1)(ข)
3. ให้สมาชิกสามัญตามข้อ 2 มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพได้โดยการสอบความรู้แล้ว ตามมาตรา 30 ดังนั้นผู้ที่จะไปประกอบอาชีพให้บริการพยาบาลแก่สังคมไม่ว่าจะศึกษาจากสถาบันการศึกษาพยาบาลแห่งใดในประเทศไทยหรือต่างประเทศ จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการเตรียมความรู้และประสบการณ์มาอย่างเหมาะสมได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของวิชาชีพที่สภาการพยาบาลสามารถประกันคุณภาพบริการพยาบาลในเมืองต้นแก่สังคมได้
4. ให้ใบอนุญาตทุกประเภทมีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต ตามมาตรา 29 วรรคสามคือผู้ที่ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ ตั้งแต่วันที่ 24 ธันวาคม 2540 เป็นต้น มาก็จะมีใบอนุญาตที่มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ออกใบอนุญาตทันที

สำหรับผู้ที่มิใช่ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพมาแล้ว ที่ยังมีผลอยู่ในวันที่พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540 ที่ใช้บังคับมีอายุต่อไปอีกห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามมาตรา 21

ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทุกคนจะต้องถือใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทุกห้าปี โดยมีการอบรมและเพิ่มเติมความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องตามที่สภาการพยาบาลกำหนด เพราะวิทยาการทางการแพทย์และทางการพยาบาลจะมีการเปลี่ยนแปลงตามความเจริญก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมและสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา การได้รับการเสริมความรู้ที่เหมาะสม ก็จะมีบังเกิดผลดีอย่างยิ่งแก่ประชาชนผู้ใช้บริการพยาบาล ที่ประกันได้ว่าจะต้องได้รับบริการพยาบาลที่มีคุณภาพตามมาตรฐานของวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

5. ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 5 ซึ่งจะมีอำนาจหน้าที่เข้าไปในสถานที่ดังนี้ 1) สถานที่ประกอบการที่มีผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ปฏิบัติงานอยู่ 2) สถานที่ที่มีเหตุสมควรเชื่อว่าจะมีการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3) สถานที่ที่ทำการสอนหรือเชื่อว่าจะทำการสอนวิชาการพยาบาลหรือการผดุงครรภ์ ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบริการพยาบาลที่ประชาชนควรจะได้รับตามสิทธิของประชาชนคนไทย และเป็นการคุ้มครองประชาชนจากอันตรายอันเกิดแต่การกระทำของบุคคลที่ไม่มีสิทธิจะกระทำการพยาบาลและการผดุงครรภ์ประพฤติกและปฏิบัติงาน

6. ควบคุมให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ประพฤติและปฏิบัติงานตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ตามมาตรา 32

3. การสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

วัตถุประสงค์ของการสอบ

การสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์มีวัตถุประสงค์ดังนี้(ทัศนาศา บัญพทง 2541 : 3) คือ

1. เพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ใช้บริการและประชาชน กล่าวคือผู้ปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ทุกคนที่จะให้บริการกับประชาชนจะต้องมีความรู้เพียงพออย่างน้อยในมาตรฐานขั้นต่ำที่สภาการพยาบาลได้สอบวัดแล้ว

2. เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพการพยาบาล

3. เพื่อพัฒนาคุณภาพงานบริการพยาบาล

คุณสมบัติของผู้สอบ

เป็นผู้ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมาย (ทัศนาศา บัญพทง 2541 : 3)

หลักฐานการสมัครสอบ

1. รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมแว่นตาดำ ขนาด 1 นิ้ว จำนวน 3 รูป ถ่ายไม่เกิน 6 เดือน
2. ค่าธรรมเนียมการสอบ ค่าสมัครสอบครั้งละ 200 บาท สอบรายวิชาละ 100 บาท
3. หลักฐานอื่นๆ เช่น ทะเบียนสมรส หนังสือสำคัญการแก้ไขชื่อ-ชื่อสกุล

วิชาที่สอบและคะแนนสอบ

1. วิชาและคะแนนในการสอบสำหรับผู้ขอขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

	ชั้นหนึ่ง	ชั้นสอง
1.1 วิชาการพยาบาลมารดาและทารก	75 คะแนน	50 คะแนน
1.2 วิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น	75 คะแนน	50 คะแนน
1.3 วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่	75 คะแนน	50 คะแนน
1.4 วิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ	40 คะแนน	25 คะแนน
1.5 วิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวชศาสตร์	75 คะแนน	50 คะแนน
1.6 วิชาการผดุงครรภ์	40 คะแนน	25 คะแนน
1.7 วิชาการพยาบาลอนามัยชุมชนและการรักษาขั้นต้น	75 คะแนน	50 คะแนน
1.8 วิชากฎหมายว่าด้วยวิชาชีพและการผดุงครรภ์ จรรยาบรรณวิชาชีพ และกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ	40 คะแนน	25 คะแนน
คะแนนรวม	530 คะแนน	350 คะแนน

วิธีการสอบ ใช้วิธีสอบข้อเขียนแบบปรนัย

กำหนดการสอบ

สภาการพยาบาลจัดให้มีการสอบความรู้ปีละ 3 ครั้งดังนี้ (สารสภาการพยาบาล เม.ย.-มิ.ย. 2541 : 39)

- ครั้งที่ 1 ภายในเดือนมีนาคม
- ครั้งที่ 2 ภายในเดือนกรกฎาคม
- ครั้งที่ 3 ภายในเดือนพฤศจิกายน

คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพ

(สภาการพยาบาล 2541 : 50-52)

ผู้มีสิทธิขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ได้มีการคัดกรองมาก่อนแล้ว นั่นคือทุกคนจะต้องเป็นสมาชิกสามัญของสภาการพยาบาล ซึ่งแสดงว่า ต้องมีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นพยาบาลและผดุงครรภ์มาขั้นหนึ่งแล้ว แต่ในการขึ้นทะเบียนกฎหมายได้กำหนดคุณสมบัติเพิ่มเติมอีกดังนี้

คุณสมบัติด้านความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพ ตามมาตรา 30 อาจแยกออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. วุฒิทางการศึกษา เพื่อให้แยกได้ว่าบุคคลใดควรเป็นผู้ประกอบวิชาชีพชั้น 1 หรือชั้น 2 ดังนี้

1.1 ผู้ประกอบวิชาชีพชั้น 1 ทุกประเภทจะต้องได้รับปริญญา อนุปริญญา ที่มีหลักสูตรการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือประกาศนียบัตรเทียบเท่าปริญญา ในสาขาการพยาบาล หรือการผดุงครรภ์

1.2 ผู้ประกอบวิชาชีพชั้น 2 ทุกประเภทจะต้องได้รับประกาศนียบัตรในสาขาการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ระดับต้น

2. สถาบันการศึกษา เนื่องจากสถาบันการศึกษามีมากมายทั้งใน และนอกประเทศ เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งนั้นใกล้เคียงกันอันเป็นเกณฑ์ในการทำนายได้ว่าบัณฑิตของสถาบันนั้นเป็นผู้มีความรู้ และความชำนาญในศาสตร์ และศิลปะของการพยาบาลและการผดุงครรภ์ กฎหมายจึงแบ่งสถาบันการศึกษาพยาบาลออกเป็น 2 ประเภทคือ

2.1 สถาบันการศึกษาพยาบาลในประเทศไทย ตามอำนาจและหน้าที่ของสภาการพยาบาลในการรับรองหลักสูตรการศึกษา รับรองวิทยฐานะของสถาบันการศึกษาและรับรองปริญญา หรือประกาศนียบัตรต่างๆ นอกจากจะได้ประโยชน์ในการพัฒนาสถาบันการศึกษาพยาบาลให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแล้ว จึงสมควรให้บัณฑิตทุกคนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทยที่คณะกรรมการได้พิจารณาและรับรองว่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานแล้ว เมื่อผ่านการสอบความรู้แล้ว จึงมีสิทธิขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพได้ทันทีที่ได้รับอนุมัติให้สำเร็จการศึกษา

2.2 สถาบันการศึกษาในต่างประเทศ สภาการพยาบาลไม่มีอำนาจและหน้าที่ในการรับรองมาตรฐานของสถาบันการศึกษาต่างประเทศ สภาการพยาบาลจึงได้วางหลักเกณฑ์ในการขอขึ้นทะเบียนไว้ดังนี้

2.2.1 สอบความรู้ผู้ที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพฯ ทุกคนที่สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาต่างประเทศตามข้อบังคับสภาการพยาบาลซึ่งได้กำหนดวิชาที่สอบและเกณฑ์ในการตัดสินไว้ พอสรุปได้ดังนี้

ก. วิชาที่จะต้องสอบ ได้แก่ การพยาบาลมารดาและทารก การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลผู้ใหญ่ การพยาบาลผู้สูงอายุ การพยาบาลจิตเวช การพยาบาลชุมชน การพยาบาลสูติกรรม และกฎหมาย

ข. เกณฑ์ในการตัดสินผลการสอบ ผู้สอบต้องได้คะแนนแต่ละวิชาไม่น้อยกว่าร้อยละ หกสิบ จึงจะถือว่าสอบได้

2.2.2 สัญชาติผู้ขอขึ้นทะเบียนที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ

ก. ผู้ที่มีสัญชาติไทย มีสิทธิขอสอบความรู้จากสภาการพยาบาลได้ทันที

ข. ผู้ที่ไม่ได้มีสัญชาติไทยจะต้องมีคุณสมบัติเพิ่มขึ้นอีก ได้แก่

ต้องได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศที่ตนได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตร และต้องมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทยอย่างน้อย 6 เดือน นับถึงวันปิดการสมัครสอบความรู้

คุณสมบัติอื่น

1. ไม่เป็นโรคตามข้อบังคับสภาการพยาบาล ว่าด้วยโรคซึ่งห้ามมิให้เป็นสมาชิก หรือขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ซึ่งได้กล่าวในเรื่องสมาชิกสามัญแล้ว

2. ไม่เป็นผู้อยู่ระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ เพราะเป็นการลงโทษของสภาการพยาบาล

3. ไม่เคยขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์มาก่อน เพื่อป้องกันการขึ้นทะเบียนซ้ำซ้อน เว้นแต่กรณีถูกเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วเป็นเวลาสองปีนับตั้งแต่วันที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

4. ไม่เป็นผู้ที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต และคณะกรรมการสภาได้ปฏิเสธการออกใบอนุญาตเป็นครั้งที่สอง อันถือว่าหมดสิทธิในการขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป ตามมาตรา 45

4. ปัจจัยที่มีผลต่อการสอบ

การสอบ หรือการทดสอบ เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (อัจฉรา สุขารมณี และอรพินทร์ ชูชม 2530 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 42) ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนจึงมีผลต่อการสอบ

เพรสคอตท์ (Prescott 1961 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 43) ได้สรุปองค์ประกอบที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดังนี้คือ

1. องค์ประกอบด้านร่างกาย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพร่างกาย ขอบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย

2. องค์ประกอบด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา ความสัมพันธ์ของบิดา มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางสังคมประกิต ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจทางบ้าน เป็นต้น
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งทางบ้านและทางโรงเรียน
5. องค์ประกอบแห่งการพัฒนาตนเอง ได้แก่ สติปัญญา ความสนใจ ทัศนคติของนักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

สุรัตน์ อังกรวิโรจน์ (2532 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 43-45) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ เกิดจากบุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ครอบครัว ภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม เพราะความรับผิดชอบย่อมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่างๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดขวางความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย
3. อึดมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อยๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อยๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อึดมโนทัศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียน
4. สภาพของระบบโรงเรียน ผู้เรียนจะต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงาน หรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ สถานภาพทางสังคมมิติของผู้เรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. องค์ประกอบด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดา มารดา ความสัมพันธ์ของบิดา มารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูกๆ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางสังคมประกิต ได้แก่ ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเป็นอยู่ของครอบครัว สภาพแวดล้อมทางบ้าน การอบรมเลี้ยงดู และฐานะทางเศรษฐกิจทางบ้าน เป็นต้น
4. องค์ประกอบทางความสัมพันธ์ในหมู่เพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งทั้งที่บ้านและทางโรงเรียน
5. องค์ประกอบแห่งการพัฒนาตนเอง ได้แก่ สถิติปัญญา ความสนใจ ทักษะคตินักเรียนต่อการเรียน
6. องค์ประกอบด้านการปรับตัว ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว การแสดงออกทางอารมณ์ เป็นต้น

สุรัตน์ อังกรวิโรจน์ (2532 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 43-45) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ เกิดจากบุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนจะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ครอบครัว ภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม เพราะความรับผิดชอบต่อสังคมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่างๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ
2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดขวางความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และขัดขวางต่อปฏิบัติการของร่างกาย
3. อึดมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีการปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อยๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อยๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อึดมโนทัศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียน
4. สภาพของระบบโรงเรียน ผู้เรียนจะต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงาน หรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ สถานภาพทางสังคมมิติของผู้เรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหากผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่าผู้เรียนมีทัศนคติไม่ดีต่อการเรียน ย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่าย หหมดกำลังใจเรียน ซึ่งทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย
6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ส่งเสริมการเรียนให้ก้าวหน้าขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเกี่ยวข้องกับผลการเรียนมาก
7. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกรับชอบ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใดๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้ความสนใจยังแสดงถึงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือก หรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่นๆ ซึ่งแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณ และอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายาม ผู้เรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี
8. องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของบุคคลตั้งแต่เล็กจนโต บุคคลจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไร จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงไร มีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น
9. กระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้ จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีจึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าระดับใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อผู้สอนได้รู้จัก และเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ อัจฉรา สุขารมณ และ อรพินทร์ ชูชม (2530 อ้างในอุษา เขาวลิต 2540 : 45-46) กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมีดังนี้คือ

1. องค์ประกอบด้านปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน จำแนกเป็นส่วนย่อยๆดังนี้

- 1.1 ปัญหาส่วนตัวด้านสุขภาพร่างกาย
- 1.2 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับบิดามารดา
- 1.3 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน
- 1.4 ปัญหาส่วนตัวด้านความสัมพันธ์กับครู
- 1.5 ปัญหาส่วนตัวด้านการปรับตัว
- 1.6 ปัญหาส่วนตัวด้านความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง
2. องค์ประกอบด้านการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระบบคือ
 - 2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล
 - 2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย
 - 2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน
3. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมทางบ้าน แบ่งเป็น 4 ด้านคือ
 - 3.1 ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว
 - 3.2 ด้านฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
 - 3.3 ด้านที่อยู่อาศัย
 - 3.4 ด้านความคาดหวังของบิดามารดา
4. องค์ประกอบด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2520 อ้างใน อุษา เชาวลิขิต 2540 : 46) กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยอ้างถึงปัจจัยต่างๆดังนี้คือ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้แก่ การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การจัดกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตร การจัดหาอาคารสถานที่ในโรงเรียน
2. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ หัวหน้าสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับนักเรียนและครู อาจารย์ ตลอดจนความสามารถในการบริหารงาน สิ่งต่างๆเหล่านี้มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น
3. ปัจจัยเกี่ยวกับครู อาจารย์ในโรงเรียน ได้แก่ อัตราค่าเฉลี่ยของครูกับนักเรียน ประสิทธิภาพในการสอน วุฒิทางการศึกษา ตลอดจนขวัญกำลังใจของครูในการปฏิบัติหน้าที่การสอน

5. ปัจจัยคัดสรร

ปัจจัยคัดสรรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มีทั้งสิ้น 9 ปัจจัย โดยแยกออกเป็นปัจจัยด้านตัวป้อน 6 ปัจจัย ปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการ 1 ปัจจัย และปัจจัยด้านการควบคุม 2 ปัจจัย ดังนี้คือ

1. ปัจจัยคัดสรรด้านตัวป้อน หมายถึง ผู้เรียน ซึ่งมีความรู้พื้นฐานหรือพฤติกรรมเดิม (ไพศาล หวังพานิช 2526 :3)

1.1 ด้านผู้เรียน

คะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การที่ผู้เรียนจะเกิดความงอกงาม หรือเรียนรู้ในสิ่งที่กำหนดไว้ได้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ความสามารถเดิมอะไรบ้าง โดยต้องพยายามกำหนดพฤติกรรมที่ใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ในเรื่องที่จะสอนนั้น เพราะตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้นั้น คนเราย่อมเรียนรู้สิ่งที้ง่ายไปหายาก เรียนรู้จากเรื่องที่เป็นพื้นฐานก่อนที่จะเรียนเรื่องที่จะละเอียดลึกซึ้งต่อไป นั่นคือการเรียนรู้เรื่องใดก็ตาม จำเป็นต้องมีพื้นฐานเดิมเสียก่อนที่จะก้าวหน้าต่อไปได้อย่างได้ผล (ไพศาล หวังพานิช 2526 :7) การสอบคือการวัดผลการศึกษาอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้ข้อสอบทำหน้าที่เป็นเครื่องมือวัดความสามารถของบุคคลนั่นเอง ผลการสอบที่ได้มักออกมาในรูปแบบของคะแนน และถือว่าคะแนนที่ได้นั้นใช้แทนคุณลักษณะความสามารถที่บุคคลแสดงออก หรือตอบสนองออกมาอย่างเต็มความสามารถ นั่นคือ การสอบทุกครั้งจะถือว่าเป็นช่วงเวลาทีบุคคลแสดงความสามารถสูงสุด (maximum abilities) ออกมาเพื่อตอบสนองสิ่งเร้า หรือข้อสอบ (ไพศาล หวังพานิช 2526 :16) คณะผู้วิจัยจึงคาดว่าคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของนักศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จะมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลกรสอบความรู้ข้อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึงความปรารถนาที่จะบรรลุถึงผลสำเร็จในงานที่ยุ่งยาก ซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ ในการแก้ปัญหา เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ต้องการอิสระในการทำงาน และการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศ มีความสบายใจเมื่อพบความสำเร็จ และวิตกกังวลเมื่อพบความล้มเหลว (อุษา เขาวลิต 2540 :48)

ประสาธ บัณทวิงกูร (2516 อ้างใน พัทธราภรณ์ เชียงแก้ว 2540 : 9-10) ให้ความหมายว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จ และเกิดความเชี่ยวชาญในงานที่ยากซับซ้อน เมื่อเผชิญกับอุปสรรคก็ไม่ท้อถอย แต่จะมีความวิริยะอุตสาหะ ฝ่าฟันอุปสรรคทั้งหมดให้สิ้นไป ต้องการอิสระในการแสดงออกทั้งในสิ่งที่เป็นรูปธรรมและแนวคิด มีความรู้สึกที่ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน หรือความคิดดีเด่นกว่าบุคคลอื่น เพื่อให้เท่าเทียมกับมาตรฐานอันสูงส่งที่ตั้งไว้ พฤติกรรมต่างๆ ของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้น อาจสังเกตเห็นได้จากการกระทำกิจกรรมต่างๆ เพราะบุคคลประเภทนี้มักมี

ความรับผิดชอบสูง ชอบเป็นผู้นำ กล้าเสี่ยง สามารถคาดการณ์ล่วงหน้า และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นี้สามารถวัดออกมาเป็นคะแนนได้จากแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุพจน์ ลินสูงศรีวัฒน์ (2527 อ้างใน พัชรภรณ์ เชียงแก้ว 2540 : 10) ได้ให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในงานที่ยุ้งยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา มีความทะเยอทะยานสูงเพื่อนำตนไปสู่ความสำเร็จในงานที่ยุ้งยากซับซ้อน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ เพื่อแก้ปัญหา มีความทะเยอทะยานสูงเพื่อนำตนไปสู่ควมมีสำเร็จ ต้องการมีอิสระในการทำงานและการแสดงออก ต้องการชัยชนะในการแข่งขัน มุ่งมั่นที่จะทำให้เกิดเลิศเพื่อให้บรรลุมาตรฐานที่ตนตั้งไว้อย่างสูง มีความสบายใจเมื่อประสบผลสำเร็จ และมีความวิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จ หรือประสบความล้มเหลว

สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงกระตุ้นหรือผลักดันบุคคลให้มีพฤติกรรมต่างๆตามที่ต้องการ

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

สุพจน์ ลินสูงศรีวัฒน์ (2527 อ้างใน พัชรภรณ์ เชียงแก้ว 2540 :15) ได้อ้างถึงแมคเคลแลนด์ (1969) ที่กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า เป็นดัชนีบ่งชี้ถึงควมมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์อย่างหนึ่ง และได้กำหนดลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ดังนี้

1. ทำกิจกรรมต่างๆให้สำเร็จมากกว่าทำเพื่อหลีกเลี่ยงความล้มเหลว
2. เลือกทำสิ่งที่เป็นไปได้ และเหมาะสมกับความสามารถของตน
3. มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อให้งานสำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่เกิดจากโอกาส และไม่เชื่อในสิ่งมหัศจรรย์
4. ทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุมาตรฐานของตนเอง ไม่ใช่มีจุดมุ่งหมายที่รางวัล

กิลฟอร์ด (1959 อ้างใน พัชรภรณ์ เชียงแก้ว 2540 :15) กล่าวถึงลักษณะผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่า ประกอบด้วย

1. ความทะเยอทะยานทั่วไป คือ ปรารถนาที่จะทำกิจกรรมนั้นให้สำเร็จ
2. มีความเพียรพยายาม ได้แก่ ทำงานให้เป็นผลสำเร็จ
3. มีความอดทนเต็มใจที่จะลำบาก แม้ยากเพียงใดก็ตาม

ลินด์เกรน (1967 อ้างใน พัชรภรณ์ เชียงแก้ว 2540 : 16) ศึกษาพบว่า พฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะมีความทะเยอทะยาน การมุ่งแข่งขัน การพยายามปรับปรุงตัวให้ดีขึ้น

เฮอร์แมนส์ (1970 อ้างใน พัชรภรณ์ เชียงแก้ว 2540 : 15) ได้ให้แนวทางที่เห็นได้ชัดของผู้ที่มีลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 10 ประการดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในแต่ละบุคคลจะมีระดับความทะเยอทะยานสูงไกลเกินกว่าความสามารถของเขาที่จะไปถึง

2. มีความหวังอย่างมากว่าตนจะประสบความสำเร็จ ถึงแม้ผลการกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับ

โอกาส (Rich-Taking Behavior)

3. มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้นไป

4. เพียรพยายาม (Persistence) ทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน

5. เมื่อมีการขัดขวางในขณะที่กำลังทำงาน จะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ

6. รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและทุกสิ่งทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

7. คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก

8. ผู้ร่วมงานที่เขาเลือกคือผู้ที่มีความสามารถเป็นอันดับแรก

9. ต้องการให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น โดยพยายามทำงานของตนเองให้ดีขึ้น

10. ปฏิบัติงานให้คืออยู่เสมอ

จากลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ควรจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ความทะเยอทะยาน
2. ความกระตือรือร้น
3. ความเพียรพยายาม
4. ความรับผิดชอบต่องาน
5. การรู้คุณค่าของเวลา
6. การเลือกผู้ร่วมงานที่มีความสามารถ
7. การยอมรับจากผู้อื่น

ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ไวเนอร์ (1972 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 50) ได้สรุปเปรียบเทียบลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง กับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ว่า

1. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลวสูง ชอบเลือกงานล้าซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

2. ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่า และภูมิใจที่ได้เลือกงานยากมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

นอกจากนี้ แมคเคลแลนดี (1967 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 48) มีความเห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสำคัญมากกว่าแรงจูงใจทางสังคมอื่นๆ และมีความสำคัญมากที่สุดสำหรับความสำเร็จในการทำงานของคนเรา ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการเผชิญกับการสอบ

ความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ของบัณฑิตพยาบาล ซึ่งเป็นสถานการณ์บังคับปฏิบัติให้สอบผ่าน ซึ่งคณะผู้วิจัยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลการสอบได้

ภาวะสุขภาพในสัปดาห์สอบ ภาวะสุขภาพ เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบทางร่างกาย (Physical Factor) ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตของร่างกาย สุขภาพทางร่างกาย ข้อบกพร่องทางร่างกาย และลักษณะท่าทางของร่างกาย (Prescott 1961 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 43) ดังนั้นภาวะสุขภาพร่างกายในสัปดาห์สอบของบัณฑิตพยาบาลจึงเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่คณะผู้วิจัยคาดว่าจะ มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลการสอบได้

ความวิตกกังวลในสัปดาห์สอบ ความวิตกกังวล หมายถึง ความไม่สบายใจ ความกระวนกระวายใจ ความหวาดหวั่นพร้อพริ่ง เป็นปฏิกิริยาตอบสนองของอารมณ์ต่อความรู้สึกตนเองว่าไม่ปลอดภัย จะได้รับอันตรายที่อยู่รอบตัว อันเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในรากฐานของจิตใจ เมื่อบุคคลถูกรุกเร้าให้เกิดความรู้สึก หรืออยู่ในสภาพอารมณ์ดังกล่าวบุคคลจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ เช่น หม่นหมอง เศร้าเครียด หงุดหงิด กังวลใจ (ชินชม ลมประเสริฐ 2526 : 7 ; ปิยะดา ศุภกรแสงทอง 2538 : 25)

พยอม อิงคตานูวัฒน์ (2538 : 25) กล่าวว่า ความวิตกกังวลเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่ซับซ้อน ประกอบด้วยความรู้สึกหดหู่ หวาดกลัว และเกิดความวิตกกังวล โดยไม่ได้สัดส่วนกับสิ่งเร้า หรือเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว ความวิตกกังวลนี้ เป็นความไม่สบายใจ ความกระวนกระวายใจ ความหวาดหวั่น หรือความพร้อพริ่ง รวมทั้งเป็นความรู้สึกไม่สบาย อึดอัด ตึงเครียด หรือกลัวอันตราย ซึ่งคิดว่าอาจเกิดขึ้นแต่ไม่รู้ว่าจะจากอะไร (สุวิทนา อารีพรรค 2524 อ้างใน ปิยะดา ศุภกรแสงทอง 2538 : 25)

ผลของความวิตกกังวลต่อบุคคล

สุนีย์ ตันติพัฒนานันท์ (2522 อ้างใน ปิยะดา ศุภกรแสงทอง 2538 : 27) กล่าวถึงความวิตกกังวลว่ามีผลต่อร่างกายและจิตใจดังนี้คือ

1. มีการเปลี่ยนแปลงด้านสรีรวิทยา การเปลี่ยนแปลงนี้ขึ้นอยู่กับระดับของความวิตกกังวล ถ้าความวิตกกังวลอยู่ในระดับเล็กน้อยถึงปานกลางจะทำให้การทำงานของระบบต่างๆภายในร่างกายเพิ่มขึ้น แต่ถ้าความวิตกกังวลมีในระดับมาก หรือรุนแรง จะทำให้ระบบต่างๆหยุดทำงานได้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น หัวใจจะเต้นเร็วและถี่ขึ้น กล้ามเนื้อเกร็ง โดยเฉพาะกล้ามเนื้อที่คอ ตัวสั่น เป็นต้น

2. ผลต่อความสามารถในการสังเกต ความสามารถในการสังเกตจะเพิ่มมากขึ้น หรือลดลงขึ้นอยู่กับระดับความวิตกกังวล ความวิตกกังวลระดับเล็กน้อย การเก็บข้อมูลรอบตัวทำได้มากกว่าปกติ

ระดับปานกลาง จะรับรู้เฉพาะสิ่งที่เลือกสรรแล้ว ระดับมาก ชอบเขตความสนใจจะแคบลง ระดับรุนแรง การสังเกตจะแคบมาก ไม่สามารถบอกความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

3. ผลต่อสมาธิและความจำ ความวิตกกังวลในระดับเล็กน้อย และปานกลาง จะทำให้สมาธิดีขึ้น แต่ในระดับมากและรุนแรงสมาธิอาจลดลง ส่วนด้านความจำ ความวิตกกังวลในระดับเล็กน้อยทำให้จดจำได้มากขึ้น ระดับมากและรุนแรง ความจำเกิดได้น้อยมาก เพราะการรับรู้เกิดขึ้นน้อย

4. ผลต่อการเรียนรู้และการปรับตัว บุคคลที่มีลักษณะในการทำงานบางอย่างอยู่แล้ว ถ้าเกิดความวิตกกังวลในระดับเล็กน้อยถึงปานกลางจะสามารถใช้ทักษะนั้นช่วยให้เกิดการเรียนรู้ จะสามารถใช้ประสบการณ์เก่าๆ ได้ แต่ถ้าเป็นความวิตกกังวลในระดับมาก หรือรุนแรง ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะมีทักษะหรือไม่ก็ตามจะไม่มีโอกาสได้ใช้ทักษะเลย พฤติกรรมจะแสดงออกในรูปของการขจัดความวิตกกังวลซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่ไม่ต้องคิดก่อน

5. ผลต่อการแสดงออก เมื่อเกิดความวิตกกังวล พฤติกรรมที่เห็นได้บ่อยคือ หงุดหงิดง่าย ไม่พอใจ บ่นจู้จี้ ไม่อดทน และไม่สนใจตนเองมากกว่าปกติ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ความวิตกกังวล คือการเกิดความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะขจัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้า และขัดขวางปฏิกิริยาของร่างกายและจิตใจดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ความวิตกกังวลในลึบตาห้สอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของบัณฑิตพยาบาลจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่คณะผู้วิจัยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลทวรสอบได้

1.2 ด้านหลักสูตร

ความพึงพอใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลโครงการพยาบาลฝึกหัด

หลักสูตร หมายถึง การจัดประสบการณ์ต่างๆทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ การเรียนการสอนเกี่ยวกับการพยาบาลมีเป้าหมายเพื่อผลิตพยาบาลที่มีคุณภาพมาดูแลสุขภาพประชาชนอย่างเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงเป็นการเตรียมพยาบาลที่มีความสามารถทั้งในด้านวิชาการ มีลักษณะวิชาชีพ และมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาล การเรียนการสอนจึงประกอบด้วยภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ซึ่งต้องสัมพันธ์และสอดคล้องผสมผสานกัน การศึกษาภาคทฤษฎีจะมุ่งในด้านเนื้อหา และเน้นการศึกษาเกี่ยวกับหลักวิชาการต่างๆ ทั้งด้านความรู้ทั่วไปและวิชาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยายและสาธิต ส่วนการเรียนการสอนภาคปฏิบัติจัดเป็นโอกาส เวลา สถานที่ให้นักศึกษาพยาบาลได้เรียนรู้ ได้ลงมือปฏิบัติในสภาพที่เป็นจริง ได้สังเกต ได้สัมผัส ได้สื่อความหมาย ได้ให้การพยาบาลกับผู้ป่วยและผู้มารับบริการทั้งในโรงพยาบาล สถานพยาบาลและชุมชนทั่วไป ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายให้นักศึกษาได้เกิดทักษะ มีความ

สามารถในการปฏิบัติงาน การจัดระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกันนั้นมีส่วนสำคัญช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพนั้นประกอบด้วยส่วนต่างๆที่มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน ดังที่ จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 27-33 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 70) ได้กล่าวว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบด้านตัวป้อนของระบบระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ ที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดประสบการณ์ของผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

โครงการพยาบาลฝึกหัด เป็นโครงการที่คณะกรรมการวิชาการ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ กำหนดให้บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาในแต่ละปีการศึกษา ฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วย เพื่อเพิ่มประสบการณ์ภาคปฏิบัติเป็นเวลา 80 ชั่วโมง ตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 จนถึงปัจจุบัน เนื่องจากได้เล็งเห็นความสำคัญของปัญหาที่มีผู้ใช้บัณฑิตบางส่วนประเมินผลว่า บัณฑิตพยาบาลมีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลน้อย และเพื่อเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาที่จะต้องออกไปประกอบวิชาชีพ แต่ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลในโครงการนี้ใกล้เคียงกับระยะเวลาที่จะสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของสภาการพยาบาล ดังนั้นจึงมีบัณฑิตบางส่วนเกิดความรู้สึกวิตกกังวลว่า จะมีเวลาในการทบทวนความรู้ก่อนสอบไม่เพียงพอ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงคาดว่า ความพึงพอใจในโครงการพยาบาลฝึกหัดจะเป็นปัจจัยด้านหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลการสอบได้

1.3 ด้านสิ่งแวดล้อม

ความพึงพอใจบริการด้านห้องสมุดและหอพัก

วิจิตร ศรีธำณ (2519 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 4) กล่าวว่า การศึกษาชั้นปริญญา อันเป็นงานสร้างบัณฑิต ต้องคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสำคัญ งานคุณภาพเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาได้จัดสภาพแวดล้อมต่างๆอย่างเหมาะสม ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้บัณฑิตพัฒนาศักยภาพทางด้านบุคลิกภาพ สติปัญญา ตลอดจนการรู้จักแก้ปัญหาอย่างเฉลียวฉลาด ซึ่งสอดคล้องกับ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ (2533 : 2) ที่ได้ให้ทัศนะว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน

สภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างมากในการที่จะกระตุ้นผู้เรียนให้มีการพัฒนาศักยภาพทั้งทางสติปัญญา บุคลิกภาพ และความรู้สึกต่างๆ การจัดสภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษาที่ดีจะเอื้อต่อบรรยากาศทางวิชาการ เอื้อต่อความรู้สึกอบอุ่นเป็นมิตร ชิมซับคุณธรรมที่ดี รวมประกอบเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพของสังคมต่อไป (อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตน์ 2533 อ้างใน อุษา เชาวลิต 2540 : 4) สถาบันการศึกษายพยาบาลก็เช่นกัน ควรจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการ

ที่จะเชื่อต่อการผลิตบัณฑิตพยาบาลที่มีคุณภาพ ดังที่ ฟาริดา อิบราฮิม (2525 : 28-30) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาพยาบาลมีเป้าหมายเพื่อผลิตบัณฑิตทางวิทยาศาสตร์การพยาบาลให้สามารถปฏิบัติการพยาบาลได้ดีมีคุณภาพ จำเป็นต้องอาศัยการจัดสภาพแวดล้อม

ความพึงพอใจในบริการห้องสมุด

การได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองจากแหล่งวิทยาการต่างๆ ย่อมทำให้ความรู้ที่ได้มานั้น กว้างขวาง ลึกซึ้งกว่าการฟังคำบรรยายจากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว หรือการอ่านตำราประกอบการเรียน วิชาอื่นๆ เพียงเล่มเดียว ทั้งยังเป็นการเสริมสร้างนิสัยในการรักการค้นคว้าหาความรู้แทนการไต่ถามผู้รู้ เพียงบางท่านตามแบบที่นิยมกันมาแต่เดิมด้วย (ลมูล รัตตกร 2512 อ้างใน นิธิมา สังคหะ 2527 : 1) ดังนั้นปัจจัยที่สำคัญและจำเป็นยิ่งอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนแนวใหม่นี้จึงได้แก่ ห้องสมุด ทั้งนี้เพราะห้องสมุดเป็นหน่วยงานที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการที่จะเอื้อประโยชน์แก่ผู้เรียนคือ เป็นหน่วยให้บริการ เป็นหน่วยการสอน เป็นศูนย์วัสดุอุปกรณ์ และเป็นศูนย์กลางการอ่าน (Douglas 1981 อ้างใน นิธิมา สังคหะ 2528 : 1)

การเรียนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนควรได้รับความรู้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งย่อมอยู่ที่การรู้จักเลือกรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกแบบแผน จึงจะเข้าถึงวิชาการเหล่านั้นได้ (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ 2506 อ้างใน นิธิมา สังคหะ 2528 : 2) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาขั้นอุดมศึกษา มีความจำเป็นอย่างมากที่ควรจะได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างถูกวิธี เพื่อเป็นการเพิ่มพูนและเกิดความแตกฉานในวิชาความรู้

ความพึงพอใจบริการด้านหอพัก

หอพักมีความจำเป็นอย่างมากสำหรับผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ไกล การเดินทางไม่สะดวก หรือมีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด หอพักเป็นส่วนหนึ่งของสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่เทียบได้กับห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ และห้องเรียน โดยที่การพัฒนาสังคมเป็นหน้าที่ที่สำคัญของมหาวิทยาลัย และหอพักย่อมเป็นสถานที่ฝึกฝนทักษะทางสังคมได้อย่างดีที่สุด เพื่อให้หอพักเป็นศูนย์การพัฒนาวิชาการและบุคลิกภาพของผู้อาศัย มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่างๆ อุดหนุนให้การช่วยเหลือด้านอุปกรณ์ เน้นการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ในการคิด การตัดสินใจ และร่วมกันรับผิดชอบในกิจกรรมต่างๆ ที่จะช่วยพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ความคิด พละนาถัย ความมีระเบียบวินัย การดำรงรักษาศิลปะวัฒนธรรม และศีลธรรม ข้อที่ควรตระหนักคือ หอพักมิใช่เป็นเพียงที่อยู่อาศัยหลับนอนเท่านั้น แต่เป็นศูนย์กลางที่จะสร้างคนให้สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ หอพักจึงเป็นศูนย์การเรียนที่ห้องเรียนใดๆ มีอาจให้ได้ เท่ากับเป็นศูนย์การเรียนที่ผสมผสานความรู้ในวิทยาการและความรู้ในการดำรงชีวิตไว้ด้วยกัน (วัลลภา เทพหัสดิน 2525 อ้างใน อุษา เชาลิต 2540 : 79)

โดยที่การศึกษาวิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติงานทั้งกลางวันและกลางคืน โดยการหมุนเวียนปฏิบัติงานเป็น 3 เวิร์คคือ เวิร์คเช้า เวิร์คบ่าย และเวิร์คดึก ดังนั้นคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ จึงจัดให้มีหอพักไว้บริการนักศึกษาสำหรับชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และ ปีที่ 4 โดยที่นักศึกษาต้องเสียค่าบริการเป็นภาคการศึกษา ทั้งนี้เพื่อช่วยให้นักศึกษาได้มีที่พักอาศัยที่ สะดวกสบาย และปลอดภัยในการเดินทางไปฝึกปฏิบัติงาน และเพื่อเป็นการสร้างนิสัยที่เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ดังนั้นบริการด้านห้องสมุด และหอพักจึงเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญที่คณะ ผู้วิจัยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลการสอบได้

2. ปัจจัยคัดสรรด้านกระบวนการดำเนินการ ความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้

การจัดทบทวนความรู้เป็นโครงการที่คณะพยาบาลศาสตร์จัดขึ้น ดำเนินการโดยคณาจารย์ ทุกสาขาวิชาทางการพยาบาล ดำเนินการทบทวนความรู้ 8 วันทำการในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนสอบรวบ ยอดของคณะพยาบาลศาสตร์ และ 2-3 สัปดาห์ก่อนสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยการทบทวนความรู้ได้จัดตารางการทบทวนวิชาต่างๆโดยประมาณ ดังนี้คือ วิชากฎหมายเกี่ยวกับการพยาบาลและการผดุงครรภ์ 3 ชั่วโมง การพยาบาลมารดาและทารก 10 ชั่วโมง วิชาการผดุงครรภ์ 8 ชั่วโมง วิชาการพยาบาลเด็ก 8 ชั่วโมง การพยาบาลผู้ใหญ่ 16 ชั่วโมง การพยาบาลผู้สูงอายุ 3 ชั่วโมง สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช 8 ชั่วโมง การพยาบาลอนามัย ชุมชนและการรักษาเบื้องต้น 8 ชั่วโมง ซึ่งการจัดดำเนินการทบทวนความรู้นี้ คณะพยาบาลศาสตร์มี จุดประสงค์คือ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา 1) ได้ทบทวนความรู้ทางการพยาบาลทั้งหมดที่เรียนมา 2) เพื่อให้มีความพร้อมในการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

เอิร์ชเบิร์ก (อ้านโน นิรันธน์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 29-30) มีความเชื่อว่า ความพึงพอใจในงานที่ ทำจะเป็นสิ่งจูงใจสำหรับผลการปฏิบัติงานที่ดี ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขจากการ ทำงานมี 2 ประเภทคือ

1. ปัจจัยจูงใจ (Motivator Factor) เป็นตัวที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เป็นตัวสนับสนุนให้บุคคล ทำงานเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากแรงจูงใจภายในที่เกิดจากการทำงาน นำไปสู่การพัฒนา ทักษะคติ ทางบวกและการจูงใจที่แท้จริง ได้แก่ ความสำเร็จของงาน ความก้าวหน้า การยอมรับนับถือ ความ รับผิดชอบ ลักษณะของงาน

2. ปัจจัยค่าจุน (Hygiene Factor) เป็นตัวป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน เป็นตัวที่มีความสำคัญน้อยมากกับปัจจัยจูงใจ ได้แก่ เงินเดือน โอกาสก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สถานภาพ การนิเทศ นโยบายและการบริหาร สภาพแวดล้อมในการทำงาน สภาพความเป็นอยู่ ความมั่นคงปลอดภัยในการทำงาน

ปัจจัยจูงใจ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้คนเกิดความพึงพอใจในงาน ถ้ามีสิ่งเหล่านี้จะทำให้คนทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปัจจัยค่าจุน ทำหน้าที่เป็นตัวป้องกันมิให้คนเกิดความไม่พึงพอใจในงานนั้น เมื่อบุคคลได้รับการตอบสนองปัจจัยชนิดนี้เพียงพอแล้ว ความไม่พึงพอใจก็จะหมดไป แต่มิได้หมายความว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อปัจจัยจูงใจได้รับการตอบสนอง หรือถ้าคนได้รับปัจจัยค่าจุนเพียงพอ ไม่ได้หมายความว่า คนนั้นจะทำงานเต็มความสามารถของเขา เขาจะทำงานเต็มความสามารถหรือไม่ อยู่ที่ได้รับการตอบสนองปัจจัยจูงใจเท่านั้น

วิฑูรย์ ลิมะโชติ (อ้างใน นิรันนธ์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 30-32) ได้กล่าวถึงวิธีการและกิจกรรมหลายประการที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความพึงพอใจในงานให้เกิดขึ้น สรุปได้ดังนี้คือ ความมั่นคงปลอดภัยและความสะดวกสบาย สภาพการทำงานที่น่าชื่นชมยินดี ความรู้สึกเป็นเจ้าของ การปฏิบัติต่อกันอย่างเที่ยงธรรม ความรู้สึกสำเร็จผล ความรู้สึกที่มีความสำคัญ การมีส่วนร่วมในงาน นโยบาย และการนับถือตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานและการปฏิบัติงาน มี 2 แนวคิด (นิรันนธ์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 32) คือ

1. ความพึงพอใจในงานที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน การศึกษาที่ฮอว์ธอร์นและนักวิชาการกลุ่มมนุษยสัมพันธ์ เน้นแนวความคิดที่ว่าความพึงพอใจในงานจะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลไปยังผลผลิตและกำไรขององค์กรในที่สุด เฟรดเดอริก และคณะมีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดนี้ โดยกล่าวถึงปัจจัย 2 ปัจจัยคือ ปัจจัยค่าจุน ได้แก่ การควบคุมสถานภาพการทำงานด้านกายภาพ อัตราค่าจ้างและนโยบายขององค์กร และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานและบุคคลโดยตรง เช่น ความสำเร็จในงาน การเป็นที่ยอมรับ ความรับผิดชอบ โอกาสก้าวหน้า และลักษณะงาน เอิร์ชเบอร์ก สรุปว่าปัจจัยค่าจุนสามารถป้องกันความไม่พอใจในงานของคนทำงานได้ แต่ก็ไม่สามารถกระตุ้น หรือจูงใจให้คนทำงานที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นปัจจัยที่สามารถทำให้บุคคลสนองความต้องการด้านความสำเร็จในชีวิต ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดในมนุษย์

2. การปฏิบัติงานนำไปสู่ความพึงพอใจในงาน นักวิชาการกลุ่มมนุษยสัมพันธ์เน้นแนวคิดที่การมีความพึงพอใจในงานระดับสูง เป็นผลมาจากการปฏิบัติงานในระดับที่สูง ต่อมาพอร์เตอร์และลอว์

ได้ค้นแนวคิดนี้ โดยบุคคลทั้งสองได้เน้นว่า ความพยายามที่จะบรรลุผลสำเร็จเป็นที่มาของความพึงพอใจในงาน

กังวาน เทียนกัณฑ์เทศน์ 2536 (อ้างใน นิรันดร์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 33) กล่าวถึงผลการศึกษาของกรีนและคราฟท์พบว่า

1. ความพึงพอใจทำให้เกิดการทำงาน กลุ่มนี้มีความเชื่อว่า ผู้ที่มีความสุขในการทำงานด้วยความพึงพอใจจะมีผลผลิตจากงานที่ดี
2. การทำงานให้เกิดความพึงพอใจ และงานที่ดีมีผลผลิตจากการสร้างความพึงพอใจให้กับคนปฏิบัติงาน
3. รางวัลเป็นปัจจัยของความพึงพอใจในการทำงาน แนวความคิดนี้มองรางวัลหรือสิ่งที่ได้รับผลตอบแทนเป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานและเกิดผลของงานด้วย

สกุล แสงแก้ว (2522 อ้างใน นิรันดร์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 33) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจในงานของตำรวจชั้นประทวนพบว่า ความรู้สึกพึงพอใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการทำงานอยู่ในลำดับสูงสุด และความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของการทำงานอยู่ในระดับต่ำสุด

วรรณวิไล จันทราภา (2533 อ้างใน นิรันดร์ เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 34) ได้ศึกษาองค์ประกอบต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของพยาบาลในประเทศไทย พบว่า องค์ประกอบเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงาน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้ที่มีความพึงพอใจในสภาพการปฏิบัติงานจะมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานสูง ในขณะที่ผู้ที่ไม่พึงพอใจในสภาพการปฏิบัติงานจะมีผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานต่ำ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การทบทวนความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ที่จัดให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาล เป็นโครงการที่ผู้สำเร็จการศึกษาจะได้รับทั้งปัจจัยจิตใจ และปัจจัยค่าจุน จึงคาดว่าความพึงพอใจในการจัดทบทวนความรู้ของคณะพยาบาลศาสตร์ จะมีความสัมพันธ์ และสามารถทำนายผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้

3 ปัจจัยด้านการควบคุม

ปัจจัยด้านการควบคุมเป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่สำคัญคือ การประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งจะเป็นวิธีการที่จะคอยกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เป็นขบวนการในการช่วยปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ เป็นขบวนการในการช่วยปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้พื้นฐานที่ต่อเนื่องกัน เป็นการประเมินผลสรุปเพื่อจะดูว่าผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนมากน้อยเพียงใด

การประเมินผลมี 2 แบบคือ

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) หมายถึง การประเมินผลเพื่อนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนวิชานั้นๆ ซึ่งต้องกระทำอยู่ตลอดเวลาที่มีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผลตามความหมายนี้ครอบคลุมไปถึงสิ่งต่อไปนี้คือ

1.1 การตรวจสอบความรู้พื้นฐาน และทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน แล้วประเมินผลการสอบนั้นว่า ควรจะปฏิบัติต่อผู้เรียนอย่างไรก่อนที่จะลงมือสอน หรือวางแผนการสอนอย่างไรจึงจะเหมาะสมที่สุด

1.2 การประเมินผลว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อนำผลการประเมินมาพิจารณา และปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน และการสอนของผู้สอนต่อไป

1.3 การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการสอบตามรายวิชาที่กำหนดไว้ เพื่อสรุปผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละภาคเรียน และนำผลที่ได้มาปรับปรุงการเรียนการสอนในภาคต่อไป

2. การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียน (Summative Evaluation)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาจะมีการศึกษาว่าผู้เรียนมีความรู้เพียงใด จึงมีการประเมินผลโดยรวมรายวิชานั้น ผลการประเมินใช้ตัดสินว่าผู้เรียนควรได้ระดับคะแนนใด และนอกจากนี้ยังใช้ในการพยากรณ์ผลสำเร็จในรายวิชาที่จะเรียนต่อไปด้วย การประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนนี้ครอบคลุมไปถึงการประเมินผล 2 อย่างคือ

2.1 การประเมินผลการผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยดูจากผู้เรียนผ่านรายวิชานั้น ทั้งสิ้นที่วัตถุประสงค์

2.2 การประเมินผลปลายปี เป็นการประเมินผลโดยรวมว่าผู้เรียนมีความรู้ในรายวิชานั้นเพียงใด โดยชกมาเป็นระดับผลการเรียน

เกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก

ดังนั้นเกรดรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็กทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ จึงเป็นผลการประเมินการเรียนปลายปีของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความรู้ในรายวิชานั้นๆเพียงใด (การประเมินผลแบบ 2.2)

ผลการสอบรวบยอด

การสอบรวบยอด เป็นโครงการวัดผลที่คณะกรรมการดำเนินงานการสอบรวบยอดสาขาพยาบาลศาสตร์จัดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมผู้สำเร็จการศึกษาลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ให้พร้อมสำหรับการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพฯ

ดังนั้นผลการสอบรวบยอดของคณะพยาบาลศาสตร์ จึงเป็นผลการประเมินความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้ (การประเมินผลแบบ 1.2)

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆมีความสัมพันธ์ที่อาจส่งผลต่อผลการสอบความรู้ ซึ่งผลการศึกษาคั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารรายวิชา และผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน อันจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนที่จะจบเป็นบัณฑิตพยาบาลที่ดี และส่งเสริมให้บัณฑิตทำงานได้ เป็นพยาบาลวิชาชีพอย่างภาคภูมิใจ และทำให้ประชาชนของประเทศได้รับการคุ้มครองสิทธิขั้นต่ำตามที่ควรได้รับ จึงทำให้คณะผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยคัตสรรที่สัมพันธ์กับผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ของบัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

6. กรอบทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดระบบการเรียนการสอน มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษากับผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

กรอบแนวคิดระบบการเรียนการสอน

สงัด อุทรานันท์ (2525 อ้างใน จินตนา ยูนิพันธ์ 2527 : 26-33) ได้อธิบายถึงระบบการเรียนการสอนดังนี้คือ

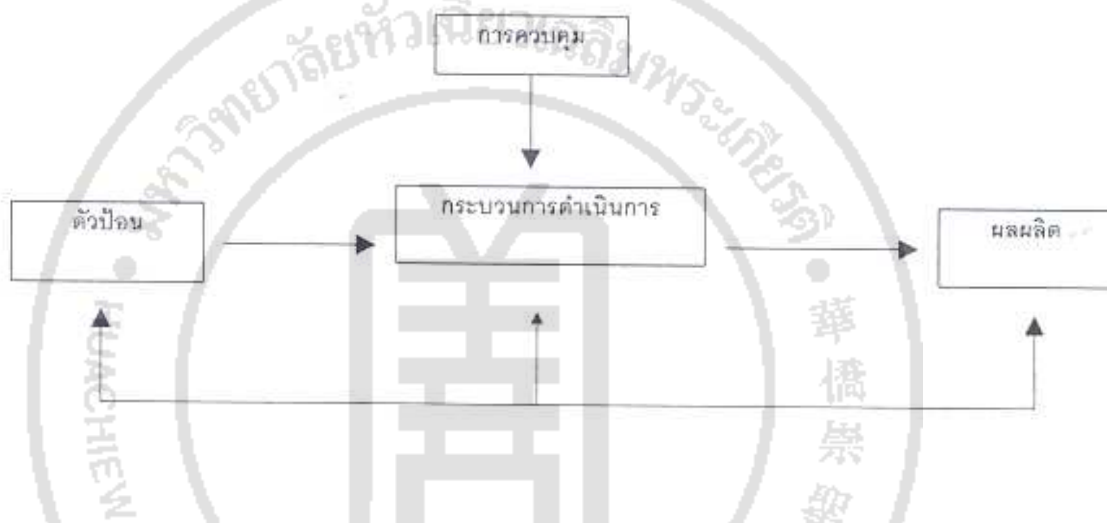
ระบบการเรียนการสอน เป็นการจัดองค์ประกอบการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่ได้กำหนดไว้ นั่นคือ คุณภาพของการพยาบาล ซึ่งองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนทางการพยาบาลประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ ตัวป้อน กระบวนการดำเนินงาน การควบคุม ผลผลิต และข้อมูลย้อนกลับดังนี้คือ

1. ตัวป้อน เป็นตัวป้อนในระบบการเรียนการสอน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน
2. กระบวนการดำเนินงาน เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมดมาก่อให้เกิดผลผลิตตามที่ต้องการ เริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาวิชา การดำเนินการสอน และการประเมินผลการเรียนการสอน
3. การควบคุม เป็นสิ่งช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่จะคอยกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้

4. ผลผลิต คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรในด้านความรู้ ทักษะ และทักษะที่เกิดขึ้นในผู้เรียน หากการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ หมายถึงผลผลิตของการเรียนการสอนเป็นไปในทางดี

5. ข้อมูลย้อนกลับ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอน ได้จากการวิเคราะห์ผลของการประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งการประเมินความก้าวหน้า และการประเมินผลสรุปเป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้สอนนำไปปรับปรุงแก้ไขส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบเพื่อให้ระบบการเรียนการสอนดำเนินต่อไป และให้ผลผลิตตรงตามความต้องการ

ดังนั้นองค์ประกอบของการเรียนการสอนจึงมีความสัมพันธ์กันดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 : ระบบการเรียนการสอน (ที่มา : จินตนา ยูนิพันธ์ 2527 : 27)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า ในส่วนของผู้เรียน ไทศวล-ห้วงพานิช (2526 : 27) กล่าวว่า การเรียนรู้ได้เกิดตามจำเป็นต้องมีพื้นฐานเดิมเสียก่อนที่จะก้าวหน้าต่อไปอย่างได้ผล และเปรมจิต ทศตะ (2516 อ้างใน อุษา ขวลิขิต 2540: 90) ได้ศึกษาพบว่า การประมาณค่าตนเอง ลักษณะการเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้หลักการมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับฟรัสท์ (Frustr : 1996 อ้างใน อุษา ขวลิขิต 2540 : 92) ที่ศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับคะแนนเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ดี วัฒนภา พุ่มเล็ก (2513 อ้างใน อุษา ขวลิขิต : 91) ศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีปัญหาด้านสุขภาพมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และจากการศึกษาของเพียรดี เปี่ยมมงคล (2527อ้างใน อุษา ขวลิขิต 2540 : 35) พบว่านักศึกษาพยาบาลที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนคำ ส่วนกริยาและคำกริยา (อ่างใน นีรันนัท เอื้อทวีทรัพย์ 2539 : 33) ศึกษาพบว่าผู้ที่มีความสุขในการทำงานด้วยความพึงพอใจจะมีผลผลิตจากงานที่ดี นอกจากนี้ อรพันธ์ ประสิทธิ์รัตนกุลกล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนจะส่งผลต่อผู้เรียนทั้งทางด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมของผู้เรียน

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนมาเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ โดยปัจจัยคัดสรรแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบของระบบการเรียนการสอนดังนี้คือ

1. ตัวป้อน ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อม

- ผู้เรียน คือ นักศึกษาพยาบาล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบการเรียนการสอน ผู้สอน จะต้องทำการศึกษาค้นคว้าให้เข้าใจถึงธรรมชาติของนักศึกษาพยาบาล โดยต้องเข้าใจความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ และทักษะพื้นฐานเดิมของนักศึกษา ความถนัดทางการเรียน ความต้องการ และความคาดหวังของผู้เรียน ดังนั้น GPA แรกเข้า แรงจูงใจไม่ล้มเหลว ภาวะสุขภาพในสัปดาห์สอบ และ ความวิตกกังวลในสัปดาห์จึงเป็นปัจจัยด้านผู้เรียน

- หลักสูตร เป็นแนวทางที่ผู้สอนใช้ในการจัดประสบการณ์ต่างๆทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ตามที่ต้องการ หลักสูตรจะเป็นเครื่องมือสำหรับการนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่สังคมคาดหวังไว้ ดังนั้นความพึงพอใจในโครงการพยาบาลฝึกหัดจึงเป็นปัจจัยด้านหลักสูตร

- สิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ตลอดจนพัฒนาการด้านต่างๆของนักศึกษาพยาบาลเป็นอย่างมาก ผู้เรียนแต่ละคนจะประสบผลสำเร็จทางด้านการศึกษาและพัฒนาการด้านต่างๆสิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยเสริมการเรียนการสอนที่สำคัญได้แก่ สภาพห้องเรียน การจัดเวลาเรียน การเลือกแหล่งวิทยากรต่างๆ และการสอนภาคปฏิบัติ ดังนั้นความพึงพอใจในบริการห้องสมุดและด้านหอพัก จึงเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน

2. กระบวนการดำเนินการ เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมดมาก่อให้เกิดผลผลิตตามที่ต้องการ โดยเริ่มจากการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนการสอน การกำหนดเนื้อหาวิชา การดำเนินการสอน และการประเมินผล

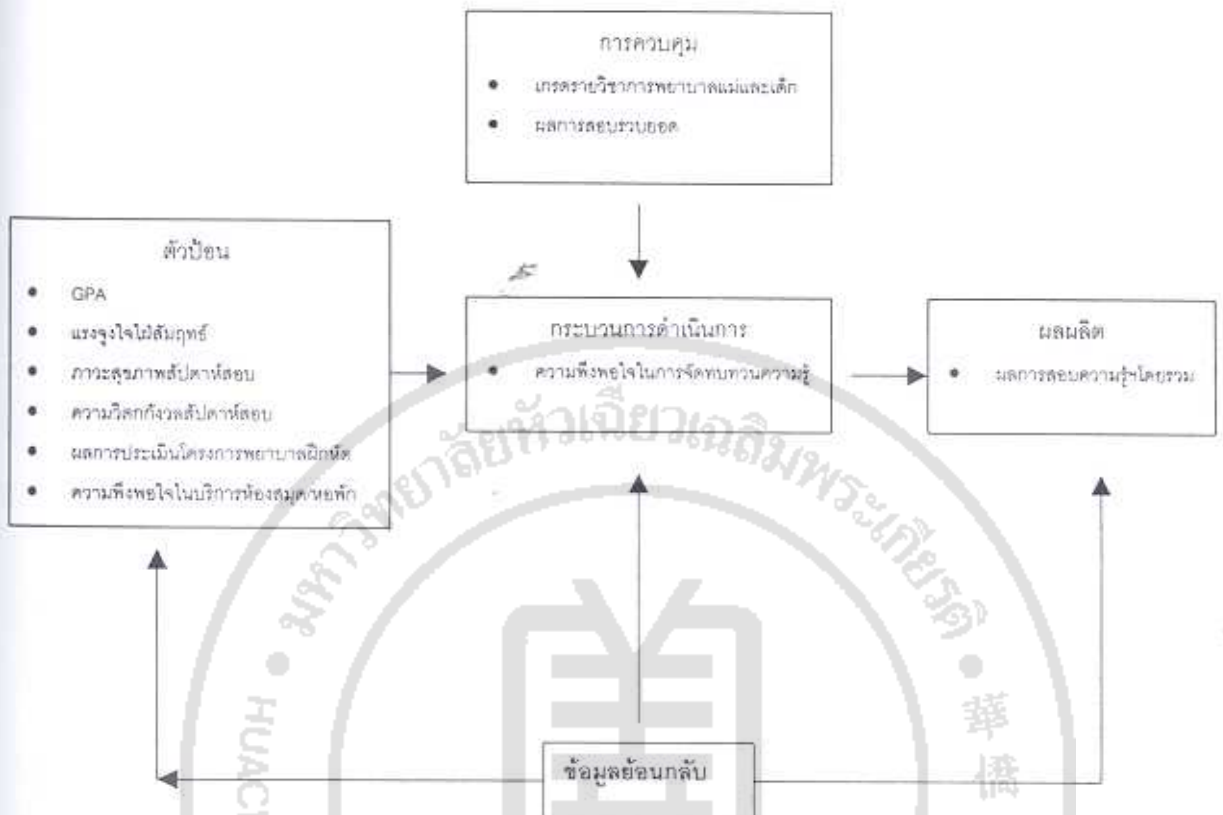
- การดำเนินการสอน เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ครอบคลุมวิธีการมากมายตั้งแต่การเตรียมการสอนซึ่งเกี่ยวข้องกับเตรียมความพร้อมของผู้เรียน การเตรียมสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอน การเลือกวิธีการสอน การเลือกกิจกรรมการสอน และการเลือกสื่อที่สนับสนุนเพื่อใช้ใน

การสอน ดังนั้นความพึงพอใจในการจัดบททวนความรู้ก่อนสอบ จึงเป็นปัจจัยด้านกระบวนการดำเนินการสอน

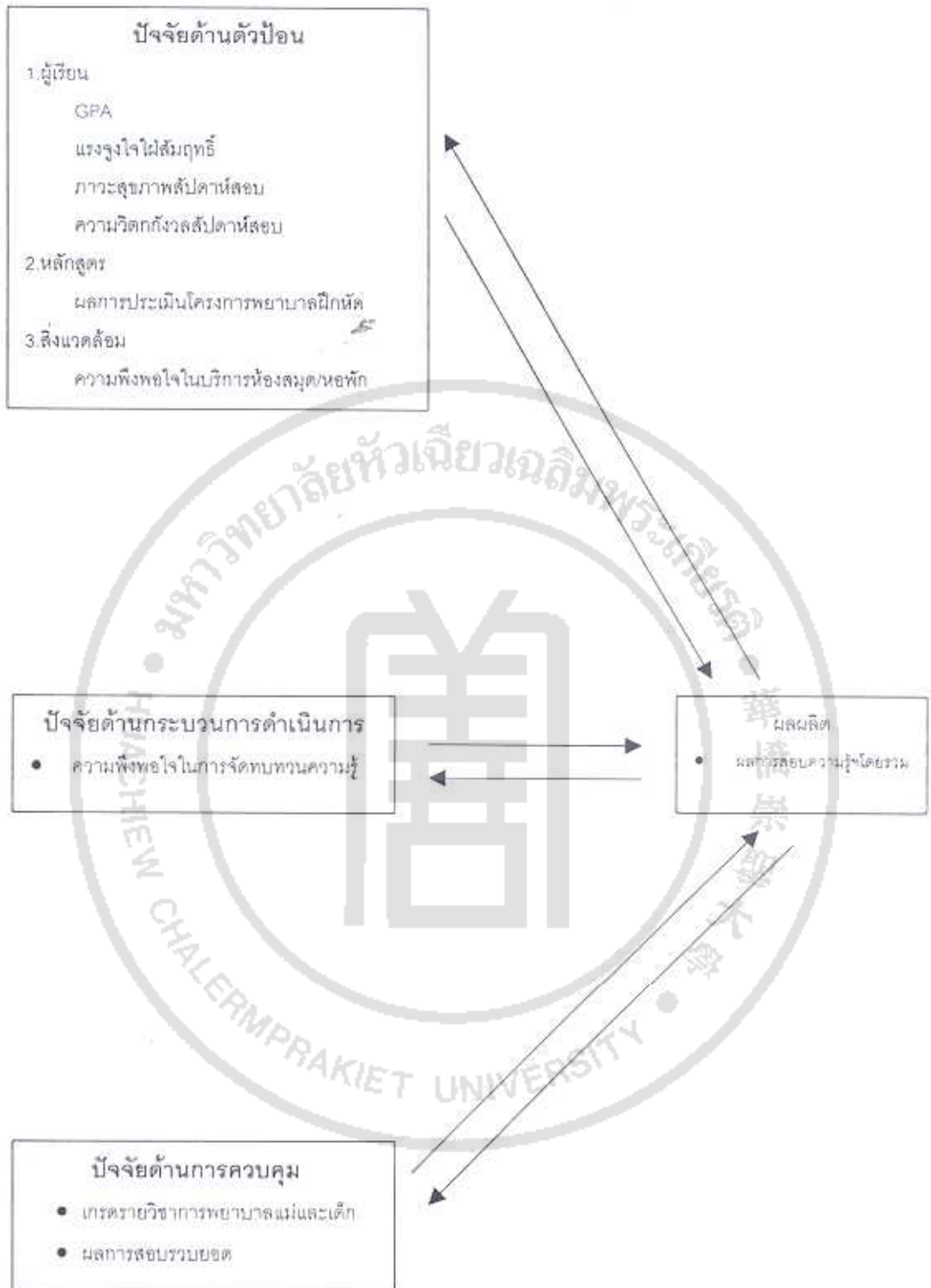
3. การควบคุม เป็นสิ่งที่ช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่สำคัญคือ การประเมินผลการเรียนการสอน การประเมินความก้าวหน้า เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ดังนั้นเกรตรายวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก และผลการสอบรวบยอดจึงเป็นปัจจัยด้านการควบคุม

4. ผลผลิต คือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวรในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่เกิดขึ้นในผู้เรียน หากการเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ก็หมายถึงผลผลิตของการเรียนการสอนเป็นไปในทางดี ดังนั้นผลการสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์โดยรวม และรายวิชาจึงเป็นปัจจัยด้านผลผลิต

5. ข้อมูลย้อนกลับ เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอนที่จะขาดไม่ได้ ข้อมูลย้อนกลับนี้ได้จากการวิเคราะห์ผลการประเมินการเรียนการสอนซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ช่วยให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงแก้ไขที่ส่อจนหนึ่งส่วนใดของระบบ เพื่อจะให้ระบบการเรียนการสอนดำเนินต่อไป และได้ผลผลิตที่ตรงตามความต้องการ ในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลต่างๆที่ได้รับจากปัจจัยด้านการควบคุม ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการควบคุม ด้านผลผลิต และผลของการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลย้อนกลับให้ผู้สอนปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไป ซึ่งการศึกษาครั้งนี้มีความสัมพันธ์ระหว่างกรอบแนวคิดกับตัวแปรในการศึกษาดังแผนภูมิที่ 2 และแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กันดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 2 : แสดงความสัมพันธ์ระหว่างกรอบแนวคิดระบบการเรียนรู้การสอนกับตัวแปรที่ศึกษา (ดัดแปลงจาก จินตนา ยูนิพันธ์ 2527 : 27)

แผนภูมิที่ 3 : แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา